

Biennale des Antiquaires, Párizs

A Grand Palais magyarjai

A francia fővárosban szeptember 11. és 21. között tartották az immár XXIV. régiségvásárt, ahol 4000 négyzetméteren mintegy 8000 műtárgyat kínáltak. A világ minden tájáról érkezett élvonalbeli kiállítók létszáma megközelítette a százat, és bár magyar galériás nem akadt közöttük, vagy tucatnyi rangos műkereskedő kínált magyar vonatkozású alkotásokat.

A hazai művészbarátok az Antik Enteriőről már évek óta ismerhetik a párizsi Le Minotaure galériát. A megannyi magyar avantgárd mester felvonultatása Budapesten nemcsak egyszerű udvariassági gesztus részük-ről: a cég fő profilja a két világháború közötti emigráció immár klasszikussá vált modern remekműveinek forgalmazása. Benoit Sapiro galériás most ritka és értékes művekből Kelet-európai avantgárd Budapesttől Moszkváiig címmel külön kiállítást is rendezett a standján. Ennek első részében a geometrikus absztrakció három vonulatából LéonTutundjian munkája a konkrét művészetet, az Abstraction-Création Réth Alfréd színes reliefje, Moholy-Nagy László Space CH című 1938-as olajfestménye és Etienne Beothy bronz kispasztikája képviselte, a De Stijl pedig Georges Vantongerloo egyetlen kivitelezett íróasztala. A tárlat második része az expresszionizmus és kubizmus közötti figurativitást helyezte előtérbe: Scheiber Hugó és Kádár Béla képe mellé Chagall 1924-es festményét helyezte, aztán Henrik Berlewitől egy „mecanofacture”, majd pedig egy Serge Charcoune- és egy Léopold Sourvermü következett. Benoit Sapiro jól érzékeli az utóbbi években az Ecole de

Réth Alfréd: Kompozíció, 1952
olaj, homok, fatábla, 101x60 cm

Paris egykori emigránsai iránt felerősödött érdeklődést az orosz, magyar vagy cseh gyűjtők részéről, és nivós kínálatával elébe megy ennek a keresletnek. A katalógusban is büszkén említi kapcsolatát az orosz állami múzeumokkal és rendszeres részvételét a moszkvai vagy a budapesti régiségvásárokon.

A szintén párizsi Galerie Beres XX. századi művészei között a vásáron árulták Réth Alfréd Kompozíció című 1952-es olaj-homok pannóját 85 ezer euróért (tavaly november–december folyamán egyéni tárlatot is rendeztek a művész munkáiból). A kínálatban szerepeltek Szenes Árpád gouache-papír Északi dűnét 14 ezer, az azonos

technikával készült 1954-es Háborgó tenger pedig 28 ezer euróért (2005-ben katalógust is készítettek Szenes műveiről), továbbá Vörös Béla 1928-as patinázott bronz Lépő nőjének 1945-ben készült másolata 12 ezer euróért. A cég készletében számos más alkotás is található magyaroktól, így például Csáky József 1920-as műve, az Egymásra boruló kúpok, barna papíron, gouache festékekkel és kínai tussal (ez az alkotás tavaly januárban a galéria kollektív kubista kiállításán is látható volt), 1945-ből pedig A hajnal barnára patinázott bronz kispasztikája. Etienne Beothy 1938-as gouachesorozatából a Ritmus III. mellett a brassói születésű Neugeboren Henrik – aki berlini és dessauai Bauhaus-tanulmányok után 1929-től végleg Párizsban telepedett le, és ott vette fel a Henri Nouveau művésznevet – munkája, az 1948-as olajpapír Improvizáció is a kínálat részét képezte.

A párizsi Galerie Applicat-Prazan profilja a Seconde Ecole de Paris, vagyis az 1945 és 1965 közötti „második párizsi iskola”, amelynek körébe Victor Vasarelyt is sorolják. Az ugyancsak párizsi galériás Pascal Lansberg most vett részt másodszer a biennálén, és ebből az alkalomból félszáz oldalas katalógust is készített standjának anyagáról, melyben teljes oldalon reprodukálta Vasarely Metagalaxie című, 1959–1961 között festett olajvászon kompozícióját. Yves Gastou érdeklődése az 1940–1970 körüli periódusra terjed ki, így Vasarely nála is előfordult: az 1970-es években készült Manhattan NB 19 című kinetikus pasztája 29/50-es eurószámként vásárolták 12 ezer euróért. Ezzel

Breuer Marcell: Csőbútormodellek, terv: 1925–1927
a dessauai Bauhaus 1930 körüli kivitelezésében

a művel nagyjából egy időben készült a Planetary Folklore és a Planetary Function, amelyet annak idején ezer példányban hoztak forgalomba – most a kettőért együtt 10 ezer euró volt az elvadás. Antoine Laurentin kínálatában Réth Alfréd 1920 körüli, olajjal kartonra festett Metróállomása is szerepel; említést érdemel, hogy Réthről és Beothyról tavaly a galéria külön katalógust is megjelentetett.

Brüsszelben a Berko család többgenerációs galériája a XIX. századi festőszetre specializálódott, így került hozzájuk Böhm Pál népi életképe, a Halászcsalád a tábornútnél, Deák Ébner Lajos zsánere, az Erdekes történet vagy Góth Móric Teázó ifjú pár a teraszon című gouache képe. Londonból Richard Green repertoárjában Kaufmann Izidor olajjal festett zsidó fiúfejére bukkantam, László Fülöptől pedig két elegáns női portréra. Az utóbbi művészről a cég hon-

lapján magyarul részletesen is lehet olvasni. Bécsből a Bel Etage – egyetlen osztrák galériaként – már másodszer is meghívott vendége a biennálénak. Wolfgang Bauer szízdolal, elegáns katalógust készített a vásárra aktuális kínálatáról, amely elsősorban a Wiener Werkstätte munkásságára koncentrált. A Bauhausból egyedül Breuer Marcellt választotta, akinek a Thonet-cég kivitelezte 1927-es B10-es asztaláért 8500 eurót kért. Még érdekesebb az 1925–1927 közötti évekből Breuer pár centis bútormodelljeinek színes kollekciója a dessauai Bauhaus 1930 körüli kivitelezésében, eredeti kartondobozokban, összesen 35 ezer euróért.

Befejezésül meg kell említeni, hogy a magát „Only Masterworks” jelszóval hirdető montreali Landau galéria mestereinek listájában is megtalálhatjuk Vasarely nevét.

WAGNER ISTVÁN